

Falu kommuns riktlinjer för investeringar

Fastställda av kommunstyrelsen
2021-03-23 § 55

Inledning och syfte

Syftet med dessa riktlinjer för investeringar är att beskriva Falu kommuns investeringsprocess, ge förutsättningar för genomarbetade beslutsunderlag, tydliggöra ansvar och roller samt att kvalitetssäkra alla arbetsmoment. Riktlinjerna ska bidra till att skapa en enhetlig tillämpning för planering och uppföljning av kommunens investeringar. Dokumentet är ett komplement till *Investeringspolicy för Falu kommun* som antogs av kommunfullmäktige 2021-04-15.

Ekonomikontoret ansvarar för att *Riktlinjer för investeringar* revideras vid behov.

För att säkra god redovisningssed och bidra till enhetlig redovisning av kommunens investeringar ansvarar ekonomikontoret också för att utifrån riktlinjerna i detta dokument, tillsammans med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) med därtill hörande praxis enligt god redovisningssed, ta fram anvisningar och rutinbeskrivningar för kommunens investeringsredovisning.

När det i dessa riktlinjer står *nämnd* innefattar det även kommunstyrelsen i sin funktion som nämnd. När kommunstyrelsen som sådan utifrån sin beslutsfunktion eller beredandefunktion till kommunfullmäktige avses står det *kommunstyrelsen*.

Målgrupp

Riktlinjerna vänder sig till tjänstemän och politiker inom Falu kommun som har nytta av att förstå och tillämpa rutinerna kring investeringsprocessen.

Tillämpning av redovisningsregler

Riktlinjerna i detta dokument tillsammans med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) med därtill hörande praxis enligt god redovisningssed anger ramarna för hur investeringar ska hanteras i kommunen.

Allmänt om investeringar

För att en tillgång ska klassificeras som en investering ska följande tre kriterier vara uppfyllda:

- tillgången ska vara avsedd för stadigvarande bruk eller innehav
- tillgången ska ha en nyttjandeperiod på minst tre år samt
- värdet på tillgången ska överstiga ett halvt prisbasbelopp exklusive moms

Om samtliga tre kriterier är uppfyllda ska tillgången redovisas som fysisk anläggningstillgång alternativt immateriell tillgång. Hur anskaffningen finansieras - dvs om investeringsbudget finns eller inte – påverkar inte bedömningen.

Konstnärlig utsmyckning i samband med om-, till- och nybyggnation - enprocentregeln

För byggprojekt där upphandlad entreprenadsumma överstiger 5 mnkr ska medel motsvarande ca 1 procent av entreprenadsumman reserveras för konstnärlig utsmyckning.

Typ av konstnärlig utsmyckning som ska belasta byggprojektet är konst på, i och i anslutning till byggnad. I första hand ska befintlig konst nyttjas, tex genom omflyttning. Värdet av denna konst ska då inrymmas i det reserverade beloppet.

Sektor service bjuder under byggprojektens planeringsskede in kultur- och fritidsförvaltningen för planering av den konstnärliga utsmyckningen.

Byggobjekt som främst avser tekniska åtgärder för att förbättra lokalens funktion ska inte föranleda konstnärlig utsmyckning.

Kategorisering och prioritering av investeringar

För att det ska vara lättare att följa upp och förstå vad som avses samt hur det ekonomiska resultatet påverkas delas Falu kommuns investeringar upp i följande kategorier:

1. Investeringar påkallade av skyldigheter och ålägganden

Här ingår tvingande myndighetsinvesteringar eller investeringar som av andra (säkerhets-) skäl måste prioriteras, exempelvis brandskydd, larm och liknande

2. Fastighetsinvesteringar

3. Effektiviseringsinvesteringar

Investeringar som kan "hämtas hem" och har en så kallad payoff-effekt på högst tre år. Redovisningskravet för en sådan investering är att den ska åtföljas av en ekonomisk kalkyl som tydligt visar de ekonomiska effekterna.

4. Övriga investeringar inklusive produktionsinvesteringar

Här avses investeringar för verksamhetens behov, som inventarier och utrustning i verksamheten. Behov av IT-investeringar ingår i denna kategori och budgeteras i samråd med IT-kontoret.

5. Investeringar i skattefinansierad infrastruktur

Här ingår kommunala strategiska investeringar i gata och park/natur samt statliga regionala satsningar som i vissa fall kan behöva kompletteras med kommunala medel i angränsningen.

6. Investeringar för exploatering

Exploateringsverksamheten har till syfte att befrämja utveckling och tillväxt i regionen och kategorin avser investeringar i exploateringsområden. Dessa är i princip självfinansierade över tid och har främst en likvidmässig påverkan i samband med utgiftsfinansieringen. Gatukostnads- och exploateringsersättningar redovisas som intäkter när kommunen fullgjort sina åtaganden, det vill säga färdigställt de tillgångar som ersättningsarna ska finansiera. Investeringarna skrivs sedan av under nyttjandeperioden, vilket innebär att intäkt och kostnad inte sammanfaller inom samma period.

Falu kommun är inne i en period med stora investeringsbehov och höga investeringsnivåer. För att ytterligare underlätta samordning av och prioritering mellan investeringsprojekt kan de också delas in i grupper utifrån ett antal olika kriterier, tex måluppfyllelse, politiska riktlinjer, volymökningar eller hur brådskande investeringen är. Utvecklingen av en prioriteringsmodell för kommunens investeringar fortsätter bland annat inom ramen för investeringsberedningens arbete.

Ansvar och roller

Förvaltningschef samt sektorchef inom kommunstyrelseförvaltning

Förvaltningschef har budgetansvar för de investeringsramar som kommunfullmäktige tilldelat respektive nämnd.

Förvaltningschef ska fortlöpande följa de enskilda investeringsprojektens ekonomiska utveckling samt tidplaner. Om förvaltningschef ser att budgeten för ett investeringsprojekt kommer att överskridas eller att betydande tidsmässiga förskjutningar i projektets genomförande kan befaras ska förhållandet snarast anmälas till nämnden/kommunstyrelsen. Motsvarande gäller om ett väsentligt underskridande av budgeten för ett investeringsprojekt kan förväntas. Anmälan ska åtföljas av redovisning av de omständigheter som föreligger samt förslag till lämpliga åtgärder.

Förvaltningschef ansvarar för att underlag lämnas in i enlighet med dessa rutiner, för att utse ansvariga för planering, genomförande och uppföljning av investeringsprojekt samt för att investeringsarbetet bedrivs enligt gällande regelverk.

Nämnderna

Det åligger nämnderna att, efter granskning av förvaltningschefs redovisning och prognoser, besluta vilka åtgärder som bör vidtas vid prognostiserad eller konstaterad budgetavvikelse samt att göra de framställningar som krävs hos kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Investeringsberedning

En investeringsberedning har tillsatts bestående av kommunalråd, oppositionsråd samt ordföranden och ansvariga tjänstemän från kommunstyrelsens serviceutskott, barn- och utbildningsnämnden, omvårdnadsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

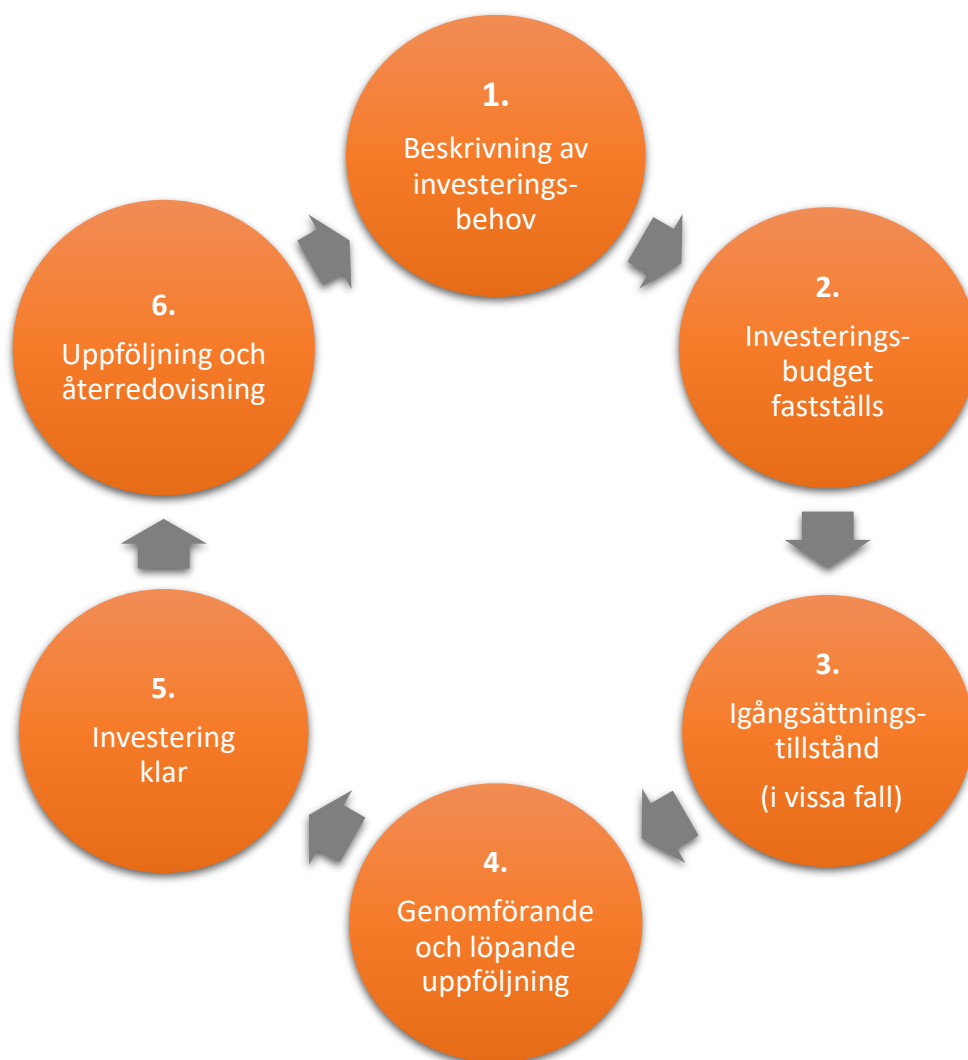
Investeringsberedningens uppdrag är att göra en övergripande prioritering och samordning av kommunens totala investeringsbehov i syfte att nå en långsiktigt hållbar investeringsnivå.

Ekonomikontoret

Ekonomikontoret kvalitetssäkrar processerna genom att vägleda verksamheterna och kontrollera att rutinerna följs. Ekonomikontoret ansvarar för att rutinerna fungerar, hålls aktuella och informerar om förändringar.

Falu kommuns investeringsprocess

Investeringsprocessen börjar med att ett behov, som ska tillgodoses genom en investering, uppstår i någon av kommunens verksamheter och avslutas med att investeringen är genomförd och tas i anspråk av verksamheten.

1. Beskrivning av investeringsbehov

Investeringsplaneringen baseras på demografiska faktorer och på Falu kommuns långsiktiga ambitioner (vision, Agenda 2030, översiktsplan samt övriga kommunövergripande planer). För att tillgodose kommunens verksamheter med infrastruktur och lokaler är det viktigt att känna till de framtida investeringsbehoven i ett tidigt skede.

I början av februari varje år genomför kommunstyrelsens ledningsutskott tillsammans med nämndpresidier, förvaltningschefer, controllers och bolagsledningarna en gemensam uppstart av arbetet med nästkommande års budget. I samband med det presenterar investeringsberedningen en reviderad långsiktig investeringsplan, som sedan ligger till grund för investeringsbeslut i kommande Årsplan med budget.

Under budgetprocessen stäms redan beslutade och pågående investeringsprojekt av för att se om det gällande dessa finns behov av ytterligare investeringsmedel i kommande års budgetar.

I början av mars året före budgetåret presenterar kommundirektörens ledningsgrupp ett tjänstemannaunderlag till budget för kommunstyrelsens ledningsutskott och nämndernas presidier. Underlaget ska innehålla en beskrivning av investeringsbehoven för kommande tre år i planperioden. Beräknade drift- och kapitalkostnader samt eventuella besparingar som investeringarna leder till ska också redovisas. Det ska även anges om verksamheten räknar med att klara tillkommande kostnader inom ram eller om det finns behov av utökad driftbudget.

Under mars och april tas tjänstemannaunderlaget upp för behandling i respektive nämnd. Nämnderna tar då ställning till och prioriterar bland de investeringsbehov som lyfts fram i underlaget. I månadsskiftet april/maj kallar kommunstyrelsens ledningsutskott till dialog med nämnderna, där nämnderna presenterar sina förslag till prioriteringar och ges möjlighet att lämna synpunkter på tjänstemannaunderlaget i övrigt.

2. Investeringsbudget fastställs

I juni året före budgetåret beslutar kommunfullmäktige om Årsplan med budget för de kommande tre åren i planperioden.

I november kan det vid behov fattas beslut om en revidering av Årsplan med budget. Under valår beslutar kommunfullmäktige om skattesats och Årsplan med budget i november.

3. Igångsättningstillstånd (i vissa fall)

För investeringsprojekt överstigande 5 mnkr krävs ett igångsättningstillstånd. Syftet är att klargöra att det finns budget för projekten, att kostnaden ryms inom angiven budget, att ekonomikontoret får in underlag för sin likviditetsplanering samt att upphandling sker på ett korrekt sätt.

När investeringsbudgeten beslutas i kommunfullmäktige ska det framgå vilka av det kommande årets investeringsprojekt som kräver igångsättningstillstånd. Beslut om igångsättning tas i kommunstyrelsen. Kommundirektören kan på delegation fatta beslut om igångsättning av investeringsprojekt inom budget upp till 10 mnkr.

I anslutning till begäran om igångsättning ska underlaget för det aktuella investeringsprojektet kompletteras med uppdaterade och aktuella kostnadsberäkningar, tidplan för genomförande, redovisning av konsekvenser för driftbudgeten samt en redovisning av eventuellt upparbetade utgifter i form av planering och projektering mm.

Kravet på igångsättningstillstånd gäller inte inventarier, maskiner eller fordon.

4. Genomförande och löpande uppföljning

Löpande utgifter som är aktiverbara för investeringen konteras enligt kommunens kodplan. Varje investering ska i redovisningen förses med ett unikt projektnummer (börjar alltid med siffran 9) som tilldelas av ekonomikontoret. Komponentredovisning tillämpas för de investeringar som omfattas av komponentindelning.

Vid genomförande av investeringar ska kommunens riktlinjer för upphandling och direktupphandling (inköp) beaktas.

Investeringsprojekten ska följas upp löpande under året i samband med ordinarie periodrapportering i nämnderna. Prognos ska ingå.

Samtliga investeringsprojekt överstigande 5 mnkr ska ha en tidplan för start och avslut, dvs när investeringen tas i bruk, där även betalningsflödet specificeras. Uppföljning och revidering av dessa planer sker också i samband med ordinarie periodrapportering.

Kommunstyrelsen kan besluta om särskild uppföljning för vissa investeringsprojekt.

Så snart en budgetavvikelse befaras eller har konstaterats för ett investeringsprojekt är den som ansvarar för projektet skyldig att inom ramen för sina befogenheter vidta åtgärder så att investeringsbudgeten kan hållas. Om sådana åtgärder inte bedöms som tillräckliga ska ansvarig för investeringsprojektet väcka förslag hos nämnden om åtgärder för att den totala investeringsramen ska kunna hållas.

Eventuella beslut om utökad investeringsbudget fattas av kommunfullmäktige.

5. Investering klar

Förvaltningschef eller verksamhetsansvarig chef ansvarar för att ekonomikontoret informeras om att investeringen är genomförd och klar att aktiveras. I samband med aktivering ska särskild blankett framtagen av ekonomikontoret fyllas i, skrivas under och skannas in i anläggningsregistret tillsammans med övriga underlag.

6. Uppföljning och återredovisning

När investeringen är klar sker uppföljning och återredovisning. I respektive nämnd följs investeringarna löpande upp på projektnivå. Till kommunfullmäktige sker en samlad uppföljning av kommunens investeringar på övergripande nivå i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Ett investeringsprojekt som krävt igångsättningstillstånd ska efter avslut alltid slutredovisas i kommunstyrelsen. Slutredovisningen ska innehålla avstämning mot budget, önskad effekt och måluppfyllelse samt en sammanställning över de lärdomar och erfarenheter man kan dra av investeringsprojektet.

Av slutredovisningen ska total investeringsutgift fördelad på delbelopp/etapper samt avstämning mot anbud och/eller entreprenadsumma och det totala budgetanslaget för investeringsprojektet framgå.